

Семенишена Н.В.,
докторантка кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет

ТРАНСФОРМАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ПРОФЕСІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ПРИЧИНИ ТА ЧИННИКИ

Міжнародна та європейська інтеграція України, зміна векторної орієнтації економіки в напрямі забезпечення зростання її ефективності на базі використання енергозберігаючих технологій, ставлять нові вимоги до облікового відображення процесів діяльності українських суб'єктів господарювання. Відповідно до цього, відбувається зміна вимог до фахівців в сфері обліку та трансформується їхня професійна діяльність і компетентності. Окрім цього, активно поширюється явище надання послуг в галузі бухгалтерського обліку суб'єктами, котрі не є бухгалтерськими працівниками підприємства, а розвивають такий бізнес самостійно (zareestrovani yak fizichni osobi-pidpriemtsi чи юридичні особи). Суттєвий вплив на бухгалтерську професію мають також процеси реформування бухгалтерського обліку й перехід на міжнародні облікові стандарти. Натомість, сучасний стан бухгалтерської професії в Україні слід означити як консервативний. З огляду на це виникає об'єктивна потреба в зміні не лише сприйняття бухгалтерської професії, а й удосконаленні підготовки фахівців, її змісту та наповнення.

Актуальність дослідження такого напрямку суттєво посилюється ще й явищами, що пов'язані з інтернаціоналізацією обліку й активізацією застосування міжнародних стандартів фінансової звітності.

В наукових публікаціях зарубіжних авторів багато уваги приділяється питанню інституалізації бухгалтерської професії в контексті її розгляду через призму розвитку аудиту та послуг з підтвердження звітності.

Так Кен Х.Г., досліджуючи цю проблематику, робить висновок, що в сучасних умовах відбувається трансформація в бухгалтерській професії. Експериментування з особистістю рухає професію бухгалтера до комерціалізації не лише аудиторської практики, але, що ще важливіше, самої особистості аудитора та професії в цілому. Такі зміни є важливим питанням, оскільки можуть мати глибокі наслідки для ролі професії в ринковій економіці [3].

Досягнення прогресу в питаннях розвитку бухгалтерської професії є об'єктивною закономірністю, яка впливає з нових потреб, що виникають в процесі життєдіяльності людини. Підтвердженням цьому слугує виникнення інноваційних напрямів в бухгалтерії та відповідних трансформацій у бухгалтерській професії. За приклад можна навести новаторське дослідження інших зарубіжних науковців (Гібассір Д., Омарі С., Наккахе П.), які провели аналіз народження професії екологічного бухгалтера. Вони зробили спробу проаналізувати інституційну роботу, яка породжує нову професію та виявили

чинники, що призводять до диверсифікації в обліковій роботі й породжують щонайменше два її різних види, один з яких можна ідентифікувати як творчий. Їхні дослідження сприяють розумінню динамічного процесу професіоналізації, в якому різні суб'єкти мобілізують як творчі так і диверсифікаційні роботи [1, с.1447].

Загалом, зарубіжні науковці роблять акцент на впливовості різних інституцій на професійну бухгалтерську діяльність. Зокрема, Грінвуд Р., Суддабі Р. та Хінінгс Ц., досліджуючи роль професійних асоціацій у мінливій, високоінституціоналізованій організаційній галузі, припускають, що вони відіграють значну роль в легітимізації та окресленні моделей інституційних змін, ключовим етапом яких є «теоретизація», тобто процес, за допомогою якого організаційні недоліки свідомо пов'язуються з потенційними рішеннями. За цим правилом, регулюючі органи, такі як професійні асоціації, відіграють важливу роль у теоретизації змін, підтримуючи ендемічні інновації та сприяючи їх поширенню [2, с. 58-59].

Визнання суттєвості впливу регулювання на розвиток бухгалтерської та суміжних з нею професій, а також її зміст і особливості провадження визначають ключові характеристики й вимоги до людей, які реалізують покладені на них повноваження з ведення обліку, формування звітності, її підтвердження чи інші функції. В українській науковій думці цим питанням в останні роки приділяється все більше уваги. Однак, здебільшого – це дослідження інституційних засад бухгалтерського обліку, а не бухгалтерської професії.

Це ж саме стосується і облікових даних, які в останні роки все більше виступають в ролі інноваційного продукту, що здатний забезпечити зростання результативності діяльності суб'єктів господарювання завдяки використанню в якості бази розробки ефективних стратегій розвитку. З іншого боку, формування такого інноваційного продукту є результатом використання здібностей та праці конкретної людини, яка, виконуючи свої професійні обов'язки в рамках чинного законодавства, може вміло застосовувати власні узагальнюючі здібності для підготовки інтерпретованих облікових даних і їх репрезентації керівникам різних рівнів управління для прийняття ефективних рішень. Одним із вагомих чинників отримання відповідного рівня знань і умінь є не лише освітні заклади, а й участь в різних професійних організаціях, що можна узагальнено назвати інститутом бухгалтерів.

Література

1. Gibassier D., El Omari S., Naccache P. Institutional work in the birth of a carbon accounting profession. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*. Vol. 33 No. 6, pp. 1447-1476. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-12-2014-1912>.
2. Greenwood R., Suddaby R., Hinings C. Theorizing Change: The Role of Professional Associations in the Transformation of Institutionalized Fields. *The Academy of Management Journal*. 45(1), 58-80. doi:10.2307/3069285.

3. Ken H. G. The Institutionalization of Commercialism in the Accounting Profession: An Identity-Experimentation Perspective. Auditing: A Journal of Practice. No35 (3): 99-117. DOI: <https://doi.org/10.2308/ajpt-51337>.

4. Metelytsya V., Petruk O., Rozheliuk V., Balla I., Medvid L. Institutionalization of the Accounting Profession: Ukrainian Case. Independent Journal of Management & Production. N. 12(3). P. s167-s186. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i3.1534>.

5. Semenyshena, N., Khorunzhak N., Lazaryshyna, I., Yurchenko O., Ostapenko Y. Accounting Institute: on the Genesis and Impact of Management Revolutions. Independent Journal of Management & Production. N. 12(3). P. s243-s261. DOI: <https://doi.org/10.14807/ijmp.v12i3.1540>.

УДК: 657.6:004.453

Сисоєва І.М.,

к.е.н, доцент,

доцент кафедри економіки, обліку та оподаткування,

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО АУДИТУ

На даному етапі розвитку українського суспільства важливе місце займає функція контролю громадськості над процесами, що відбуваються у державі. Одним з важливих видів контролю є комплекс заходів, що спрямовується на зміну та покращення процесу реалізації соціальної політики, як держави так і окремих організацій.

Попри значний розвиток теоретичних, методологічних, організаційних та методичних положень аудиту, варто відмітити, що в сучасній економічній науці поки що відсутнє цілісне уявлення про інформаційне забезпечення соціального аудиту та його місце в системі соціально-економічних відносин.

Рис. 1. Зона формування соціальної цінності